

ՄԱՆՐԱՊԱՏՈՒՄ

1. — Վարդ Մատուցի. — Հասկ Հայա-
գիտական Տարեգրքի մէջ (1983—1984,
էջ 54) կը կարդանք. «Ն. Ակինեանի «Վե-
րականագիտական քննարկներ արժանի է մեծա-
գոյն ուշագրութեան»։ — Ն. Ակինեանի
«Վերականագիտական քննարկներ» Սիոնի մէջ եր-
կիցս արժանացած է մեծագոյն ուշագրութե-
ան (1953, էջ 262—264, և 1956, էջ
192—193, 235—238)։

2. — Շարական. — Նոյն, էջ 434 կը
կարդանք. «Եւայտնի չէ թէ այժմ ո՞ւր
կրնայ մնացած ըլլալ 1166 թուին գրուած
թանկագին այս Շարականը...»։ Հարկ է
որոշել Նոր Զուլայի, Երուսաղէմի և այլ
կեդրոններու մէջ — Դժբախտաբար յիշ-
եալ իրապէս թանկագին Շարականը չի
գտնուիր Երուսաղէմի մէջ։

3. — Յոնան Տորոնեցի. — Նոյն, էջ
442, թիւ 21 ծանօթութիւնը կ'ըսէ. «Ա-
յուբեանցի հայ պատմիչներու ցանկին մէջ
Յոնան Տարոնեցի (թիւ 22) նոր տնուն
մըն է իբրեւ պատմիչ»։ — Այուբեանցի
ցանկին մէջ Յոնան Տարոնեցիէն տնմի-
ջապէս առաջ յիշուած է Յոնան Կողոռն
(թիւ 21)։ Արդ՝ Յոնան Կողոռնը Նոյն
ինքն Յոնան Տարոնեցիին է (Տես Հայ
Գրողներ, 1971, Երուսաղէմ, էջ 174-Ճ)։

4. — Պարգասումար. — Մատենադա-
րանի Բանբերքի մէջ (1984, թիւ 14, էջ
249) կը կարդանք. «Պարգասումարի 9
օրինակներ պահուած են...»։ Երուսաղէմի
Ս. Յովորեանց Վանքի գրադարանում չ
օրինակ։ + Երուսաղէմի Ս. Յովորեանց
Ձեռագրատան մէջ կը գտնուի 4 օրինակ.
թիւ 1463 և 3471 թերթի, թիւ 3470 և
3472 ամբողջ։

5. — Ենիբաւ. — Ժի. Դարի Յիշա-
տակարաններուն Գ. Հատորին մէջ (1984,

Երեւան), էջ 475, տարին լուսանջքին կը
կարդանք. «Ծածկագիրը կարդացվում է
Ենիբաւ»։ — Ակնարկուած ծածկագիրը
կը բողկանայ վեց գիծակէտ նշաններէ և
պիտի վերծանուի Աղամալ, Հմե. էջ 408.

6. — Ծածկալիւր. — Նոյն հատորին
մէջ, էջ 548, կը տեսնուի ծածկագիր մը,
տիւնակէտագիր, որ, ըստ տողաւանկի ծա-
նօթութեան, «կարդացվում է Յուլիոյ, և
գրուած է կարմիր մելանով, հաւանաբար
ձեռագրի ծաղկողն է»։ — Մեր վերծա-
նումը ստույգ.

									Ծածկ.
ժ	մ	ա	ծ	ա	լ	լ	է	ն	»
ա	ի	ր	յ						Փոխ.
			ի	զ					Եղբ.
ա	ի	ա	ր	ա	յ	ի	զ	ն	Խառն.
									Վերծ.

Գրչի տնուն է Աղարիւս։

7. — Ծածկալիւր. — Նոյն հատորին
մէջ, էջ 834, Միւստ դպրի գործածած
ծածկագիրներուն մէջ մասին համար կ'ըս-
ուի, «Ծածկագիրը չկարողացանք վերծա-
նել»։ — Երկու ծածկագրութիւնը, հան-
դերձ լման վերծանութեամբ, կարելի է
տեսնել Ս. Յ. Ձեռագրաց Ցուցակի Հ. Հա-
տորին մէջ, էջ 85։ Այդտեղ տուած ենք
նաեւ երկու ծածկագրութեան բանալին.

8. — Յովնանեան. — Եպիսկոպոսապետ. —
Բողմամբէկի մէջ (1985, թիւ 3—4, էջ 258)
կը կարդանք. «Ուստի, մեր վարկական
համաձայն՝ այս գրութիւնը — Ապոլոյց —
պէտք է վերագրել Անատոլիոս Երէցին»։
— Ապոլոյցը վերանագրելը կրող այդ զբը-
նածքը հնագոյն և հաւաստի տուեալնե-
րու համաձայն կը պատկանի ոչ թէ Անա-
տոլիոս Երէցին, այլ Աղեքսանդրիոյ Յով-
նանէ Ա. Եպիսկոպոսապետին (Տես Հասկ,
1966, էջ 277)։

9. — Թուական. — Երեւանի Համալսա-
րանի Բանբերքին մէջ (1986, թիւ 2 էջ
84) կը կարդանք. «Փրկչական ՌՄՈՒՀ
(1248) թուականը ունենալու համար Հա-
յոց թուականը պիտի լինի ոչ թէ ՈՂԵ,
այլ ՈՂԷ...»։ Հետեւաբար, նշուած երկու

յիշատակարանների տարեթուերն էլ սըր-
բազրելի են Ա-ի Ողէ-ն պիտի լինի
Ողէ, իսկ Բ-ի Ողէ-ը՝ Ողէն. — Այս
կրկնակ սրբադրութիւնները տակւորդ են.
ճիշդը Հայոց Ողէ (= 1246) թուականն է.
Իսկ Քրիստոսի Ծննդեան թուականը (ԹՄԽԸ
= 1248) նշանակուած է բառ տոմարակա-
նաշուի (Հմմտ. Սամուէլ Անեցի, Ժամանա-
կագրութիւն, 1893, Վաղարշապատ, էջ
էջ 74-75):

Մեր ժիջնադարեան ժամանակագիր-
ներէն ոմանք գործածած են Քրիստոսի
ծննդեան թուականը, առոր սկիզբը հա-
մարելով Ն. Ք. 2, ինչպէս հաս. Տես օրի-
նականեր, Ա. Գ. Աբրահամեանի Հայկական
Ծածկագրութիւն գրքին մէջ (Երևան,
1978, էջ 198, 201 և 216):

10 — Երեւոյի օրդիւնը. — Փիլիսո-
փայական Տարեգրքի 1985ի հատորին մէջ
(Տպ. 1986, Երևան), էջ 68, գը յիշուին
«Երեւոյի օրդիւնը». — Այսինքն՝ օրդիթ
Ձերեղեայ (Տես Մատթ. Խ. 20):

11. — Աբրահամեան. — Յովնանէս
Երզնկացիի Բանք Չափա հատորին մէջ
(1986, Երևան), էջ 279 կը կարդանք.
«Աթանազեան սուրբ վկայի — Աթանաս
— (296-373) Աղեքսանդրիոյ յայն պատ-
րիարքը...»: — Աթանազիւնէս Եպիսկո-

պոս, հրաշագործ սուրբ և մարտիրոս,
որուն նշխարները կեանքիոք Ղևոնդիոս
Հայրապետէն իբրև պարզև ստացաւ Ս.
Գրիգոր Լուսաւորիչ, և Հայաստան բերե-
լով զեանդեց Վահագնի մեհենատեղւոյն
մօտ:

12. — 1, you. — 1987ին տպուած
Yovhannes Tlkurantsi and the Mediaeval
Armenian Lyric Tradition տիւղոսով գրքին
մէջ կը կարդանք, էջ 39, տող 3. "If I
remember love, if you forget love", իբրև
թարգմանութիւն ձեռն. յիշես ու թէ
չյիշես տողին (էջ 203). — Ուստի ուղղելի
է If you remember love.

13. — Ըզբիլկն. — Նոյն, էջ 48, տող
13, "Like gold foil held close to the taper",
իբրև թարգմանութիւն «Ձէա՝ ըզթիթեղն
ի մօմն ի մօտ» տողին (էջ 205). — Հոս
հայերէն «ըզթիթեղն» բառը տպագրական
էին լրելակ է. ուղղելի է «ըզթիթեղն»:

14. — Տեսպ Նոյն. — Նոյն, էջ 49,
տող վարէն 5, կը կարդանք. "Wherever
you went they would call you back". —
Բնագիրը կ'ըսէ, էջ [206]. «Ընդ որ եր-
թառ յետդ [նետդ] կոչին», 'այսինքն'
"Wherever you went they would follow you."

Ն. ԱՐԲ. ԵՈՎԱԿԱՆ

